

8.

4) Dojčenské obdobie (2 mesiace – 1 rok)

- Potreba stimulácie a zmysluplného učenia

Rozvoj zraku

- 8. týždeň: binokulárna fúzia, zvyšovanie zrakovej ostrosti
- 3. mesiac: zaznamenávanie i vzdialenejších a pohybujúcich sa predmetov
- 6. mesiac: vnímanie priestoru, koordinácia očí a rúk

Vývin pohybových zručností

- 2. mesiac: ovládnutie hlavičky
- 4. mesiac: úchop a manipulácia s objektmi
- 7. mesiac: samostatné sedenie
- koniec 1. roka: samostatné lezenie a chodenie

Začiatky reči

- fáza (4-6 mes.) – hrkútanie
- fáza (6.-8. mes.) – džavotanie (opakovanie slabík)
- fáza koniec 1.roku prvé slová

Rozvoj reči je závislý na stimulácii, na podnetoch

Socializácia

- 2.-3. mesiac – rozšírenie záujmu na vonkajší svet, objavuje sa tzv. sociálny úsmev
- 3.-6. mesiac – jednoduché sociálne hry, matka je pre dieťa „zrkadlom“, základ pre učenie napodobňovaním
- 7.-8. mesiac – objavuje sa strach z neznámych ľudí a situácií

Rozvoj identity

Dieťa si začína uvedomovať svoje vlastné telo a jeho aktivity (3.-6.mesiac)

Dieťa si začína uvedomovať svoje prežívanie a rozlišuje medzi základným postojom k sebe samému, jednotlivými zážitkami (6.-12.mesiac)

Spôsob prežitia 1. roka života ovplyvňuje základný postoj k sebe samému, tzv. **bazálnu životnú stratégiu**.

5) Obdobie batolaťa (lezúňa) – (1 rok – 3 roky)

Vývoj motorických zručností

autoregulácia vylučovania

rozvoj samostatného pohybu – samostatnosť v oblasti stimulácie chôdze

rozvoj jemnej motoriky – úchop, vrhanie

Rozvoj poznávacích procesov

rozvoj symbolického myslenia

schopnosť predvídania budúceho diania – rozvoj vnímania času

schopnosť pochopiť pravidlá

Rozvoj reči – „hra s rečou“

pasívny a aktívny slovník

14.-15.mesiac – jednoduché zovšeobecňujúce výrazy

1,5-2 roky – dvojslovné, primárne vety (3 roky okolo 900 slov)

reč je tvorená najmä podstatnými a prídavnými menami, slovesami

Rozvoj osobnosti

2 vývojové medzníky: 1. schopnosť separácie od matky

2. potreba sebaapresadenia až negativizmus

Rozvoj identity:

fáza „ja sám/a“, rozvoj ega spojené s 1. obdobím vzdoru

potreba potvrdiť svoje kompetencie, hodnotu

Socializácia

rozvoj komunikácie – jej úroveň je citlivým ukazovateľom výchovného prostredia

osvojovanie noriem správania – nápodobou a identifikáciou

zdroj sociálnej stimulácie – matka, otec, súrodenci

vzťahy s vrstovníkmi zatiaľ nie sú diferencované

6) Starší predškolský vek (3-6 rokov)

Telesný a pohybový vývin

- dieťa menej priberá na hmotnosti
- jeho organizmus rastie a silnie a postupne môže dosahovať väčšie výkony
- kosti dieťaťa sú menej krehké
- prvé obdobie vyťahovania sa – končatiny
- dieťa sa učí rovnováhe, skáče, behá, veľa pohybových aktivít
- pohyby dieťaťa sa ďalej zdokonaľujú, sú čoraz účelnejšie
- vykonáva samoobslužné činnosti, osvojuje si návyky: umývať si ruky, obliecť sa, obuť, chodiť na WC...
- rozvíja sa jemná motorika, precvičuje si ju napr. pri kreslení, strihaní, modelovaní...
- tento vek je prípravou na školskú dochádzku, zisťuje sa, či je dieťa ľavák alebo pravák – LATERITA – preferencia jedného z párových orgánov

Reč

- radikálne rozšírenie slovnej zásoby
- 3-ročné dieťa cca 1000 slov
- 6-ročné dieťa cca 4000 - 5000 slov
- obohacuje si slovnú zásobu zoznamovaním sa s prostredím, v škôlke (kolektív detí)
- môže sa objaviť DYSLÁLIA – porucha výslovnosti
- pri vstupe do školy sa toleruje zlá výslovnosť písmena R (až do 8. roku), problémy so sykavkami nie
- 5-ročné dieťa už má dokonalú gramatickú stavbu viet
- do jedincovej psychiky pribudlo sebavedomie

Poznávacie procesy

- intenzívny rozvoj všetkých pozn. procesov
- vnímanie: zdokonaľuje sa vnímanie farieb, presnejšie rozoznávajú zvukov doliehajúcich na jeho zmyslový orgán, skreslené vnímanie času – krátke úseky hodina, deň sa mu zdajú oveľa dlhšie ako v skutočnosti sú
- pamäť: typická je obraznosť, citovosť a živelnosť, na začiatku tohto obdobia je pamäť mimovoľná, neskôr aj úmyselná. Z tohto obdobia pochádzajú prvé trvalejšie spomienky.
- pozornosť: od 3 rokov začína rozvoj úmyselnej pamäti (básničky)
- fantázia, predstavivosť: intenzívne sa prejavuje fantázia, najmä v úlohových hrách, hra ho často privádza do situácie, v ktorej sa musí pohotovo vynásť a tu mu pomáha fantázia
- myslenie: dieťa objavuje súvislosti medzi vecami, rozvíja sa konkrétne myslenie, často sa vyskytujú otázky Prečo? Načo? Odkiaľ? ...

Sociálny a citový vývin

- dieťa staršieho predškolského veku si utvára čoraz zložitejšie vzťahy ku všetkému, čo ho obklopuje
- je dôležité, aby v jeho psychike prevažovali kladné city – radosť, spokojnosť, láska...
- na rozvoj citov veľmi vplýva aj celkový rozumový vývin a výchova
- okolo 4. roku vrcholí strach pred zvieratami, cudzími ľuďmi. Potom ustupuje, no ku koncu tohto obdobia pribúdajú strachové zážitky, ktoré dovtedy nepoznalo, napr. strach z vojny, zo smrti, z choroby
- podľa možností treba strach z jeho života odstraňovať, pretože má tlmivý vplyv v telesných aj psychických funkciách
- objavujú sa estetické city, dieťa si utvára vlastný postoj k veciam - toto sa mi páči, toto sa mi nepáči
- v tomto období intenzívne rastie potreba po spoločenskom styku, či už s dospelými, alebo rovesníkmi

Charakteristické činnosti

- Prevláda hra, ku hre potrebuje spoločnosť, vie sa podriaďiť skupine, hra vplýva aj na mravný vývin dieťaťa. Najčastejšie sú rolové, tématické hry.